



МОДУНАВКА

№ 48.

Београдъ 5. Децембра.

1846.

ПЕСМА

на

ДАНЪ СВЕТОГЪ КЛИМЕНТИЯ.

крстно име

НЪГОВЕ СВѢТЛОСТИ

Господара и Княза нашегъ

АЛЕКСАНДРА КАРЂОРЂЕВИЋА,

спевано у Тополи 1846 године.

Ни зорице ни бѣла данка
 Ни данцица помолила лаца,
 Кликну вила са Опленца дичва,
 А на славу Климентія светца:
 Јасеницо! гњиздо соколово,
 Постойбино моєга вitezа
 Силна змая одъ Тополе Ђорђа,
 Великога Срба бранитеља,
 Певай песме, коло удешавай,
 Твоя слава угасн' се неће:
 Ево амо стары соколова
 Одъ Омила и одъ Стига равна,
 Одъ Мораве и Ресаве реке,
 Одъ Јетребца и Расине брезе,
 Одъ Чемерне и одъ Златибора,
 Одъ Овчара и друга Каблара,
 Одъ Гучева и одъ Дрине брезе,
 Одъ Тамнаве и одъ Колубаре,
 И одъ горда Медведника стара,
 Одъ Поцера и одъ Мачве равне,
 И Космая высоке планине;
 Ево браћо старіје јунака
 Све војницика блаженога Ђорђа
 У Тополскомъ граду каменоме,
 Ни су ови ратоборци стари
 Ни су дошли да на војску иду,
 Већъ су ови ратоборци стари

Поитали своме господару,
 Господару Александру Князу,
 Миломъ сыну Карађорђа славна,
 Кои данасъ слави крстно име,
 Крстно име Климентія светца,
 Да у сину отца напомену,
 Да се сете оногъ доба славна,
 Кадъ је била Јасеница глава
 Шумадіји и Србији целой;
 Да у слави Бога напомену
 И да моле светитеља стара,
 Да имъ даде мало среће старе,
 Лепа здравља, слоге и любави,
 Бернјета и напредка дична.
 Лепо је и Књиже дочекао
 Све за софру редомъ посадио,
 Угостіо ћаконіомъ лепомъ,
 Напојо винцемъ црвеніемъ.
 Бога моли Княже Александре,
 Бога моли и Бога призыва:
 Удрж' Боже мое миле гости,
 Мое гости и савъ Србскій народъ,
 Да у здрављу, миру и веселю,
 Задовољству и свакомъ обиљу
 Много лѣта тебе величамо,
 И моєга светца да славимо.
 Аминъ вичу стари соколови,
 Аминъ вичу, руйно вино пјо
 А на славу Бога истинога
 И на славу Климентія светца.
 Звона звоне са звонаре бѣле,
 Са звонаре задужбине свете,
 Задужбине блаженога Ђорђа,
 А на граду пуцају топови,
 Те разиосе славу на далеко.
 На авліји дивно коло игра
 Каво што је у блажено време,
 У блажено господара Ђорђа.

У гласть вичу стари соколови,
У гласть вичу и Бога призывлю:
Удруж' Боже нашегъ Господара,
Господара Александра Княза
А на славу имена твоега
И на славу рода све-Србскога;
Да понови старе задужбине
Да украси твое свете цркве,
Да узвыси обште рода благо,
Да Србія што в зло пезнаде.
Подай Боже сину Карапорћа
Оне среће и онога духа,
Што си отцу негда подарјо
И Србијо тиме прославио.
Аминъ виче мало и велико
И изъ кола гласно подвикує,
Звона звоне и топови ричу,
Разлеже се Ясеница дична.
Ой блажене кости Карапорћа!
Почивайте садъ у гробу мирно,
Србинъ данасъ у слободи дише,
Песме пева за зулумъ незнаде.
Опеть Венчацъ поноситый старый
Са Букульомъ и Клисуромъ гордомъ
Старе славе угледаше свое,
И Кршъ дичный планина позната
Лепый мирисъ одъ ковила цвећа
Лепый мирисъ Ясеници дае.
Тия вода Кубршице ладна,
И позната Каменице мутна,
Сребрнице съ Ясеницомъ рекоиъ
Недайте се леду студеноме,
Топола се опеть слави стара.

А. Н.

НЕЩТО О ГОСПОДИЧНОЙ ЛЕНОРМАНЪ.

(Изъ Хамбуржки Оригиналиа.)

одъ

Елисея Вукайловића.

(Продужевиа.)

Нѣзиномъ подвигу као пророчице было въ време угодно, кое въ концу правителства Лудвика XVI. наступило. Раздражено станъ чувства нѣзиомъ въ оштрумію добродошило, и олакшавало тай посао. Сожаленія достойна судбомъ принцеза Ламалль, кою юй въ она предсказала, доста въ часова кодъ Ленорманъ провела, тако въисто и писмо едно одъ Мирабоа могла показати, што въ онъ изъ апса у Винсенъ на ю упраvio, и заклинюхи въ молю, да му она будућ-

ность предвозвѣсти, кадъ ће се нѣгово заточеніе окончати.

Буна ступи у дѣйство и просительи, за искусити свою будућностъ, окружавали су цѣлу кућу ове пророчице; найотмѣніи люди преобучени долазили су, но нѣ тешко было њу познати. Два официра одъ гарде,*⁾ која су кодъ узиманя Бастиље**) живо дѣйствовала, посѣте вышеочеку врачарицу, једномъ въ предсказала кратко али свѣтло окончаніе, и смрт чрезъ отровъ; а другомъ жезалъ Маршала Французкогъ; првый въ био потомъ познатији генералъ Хошъ, кога се є прерана смрт испунила, а другији маршалъ Лефебръ.

Чудно є, да знанъ ове господичне ю на собствену будућностъ нѣ опоменуло, по свой прилици была є са судбама други тако јаната, да є на свое быће заборавила; она въ сама своје художеству найвеће повѣрјење покланяла, то въ доказала у приключенију са нѣзнимъ братомъ, који є, као што въ ње казано, при војsci служио. Кадъ є вѣсть стигла, да є ранњиј, у картама є свако ютро разгледала у смотренију здравља нѣговогъ, и када є једапутъ до найвећегъ степена у бригу пала, и цѣлу є ноћь размышлявала, стра-данъ яко ожалошћена сузе проливаюћи буде наћена. Дала є себи црне хальине скроити, будући јој въ братъ умро, казивала є познаницыма; и по краткомъ времену стигне писмо, кое є нѣзину ожалосћену потврдило.

По бурномъ времену возвыси се важность ове врачарице Варреръ є био једанъ одъ нѣзини честы посѣтитета, госпожа Талліенъ ни једну неделю нѣ пропушћала, да се совјетомъ врачарице не служи. Барасъ є ю достакратно звао у Луксенбургъ.***) Будући є приступъ она ишла кодъ найвиши лица, яко се поня, да нѣзинимъ оштруміемъ гдишто са чудеснимъ понятијемъ обдарены свойства, која є имала, о приключенијима могла є погађати, што въ будућностъ са покривачомъ скланаја, и која су се потврђивала. Царство є њој найболю бербу принело. Јосефана є вѣровала, као што є обштепо-

*) Тѣлохранителство краљево.

**) Тверднија, у коју су се политически преступници затворава.

***) Престолна палата тадашњегъ директоријума, где сужене вада краљеви обитавали, а и сада овай краљ доста кратно обитава у истој палати.

знати и за предчувствованием па пророчества. Прећашнѣ предвозвѣштаніе єзине достигнутие величие у крѣпавало въю върованю.*.) Ленорманъ за Йосефину было едно створенъ вышегъ свойства, а она въ свакій часъ ю употреблявала, шта выше Наполеонове сне она въ морала толковати. Кадъ бы Царь каковыи рать предузимао, морала въ врачица исходъ таковогъ предвозвѣщавати. Несертий излазакъ рускогъ въ рата Ленорманъ ясно предвозвѣстила была, одѣнѣ въ Йозефина разумѣла, да Наполеонъ намѣрава одѣнѣ се одвоита. Ово непредосторожно пророчество проузропуке овой Сибили, те буде позвана предъ министра полиціе Фумеа. Кадъ въ кодь вѣга дошла, запыта е: „Но господична Ленорманъ, нису ли въасъ ваше карте у знанѣ поставиле, да бете вы сада овде у затворъ да путуете.“

„Никако Ваше Превосходительство“ одгово-ри сасвымъ ладнокрвно ова врачица, „я самъ мое карте собомъ дѣнела, и мыслимъ да сте ме вы звали въаше ради будућности, гледайте овде.“ Кодъ овы рѣчій извади карте, разложи по столу, предъ министромъ полиціе, безъ да бы се малостыдила, или да бы на разлученіе брака о Йосефини мыслила. Преговарао ѹой въ Фуше, да въ она у последнѣ време непредосторожна предсказыванія изушѣвала, и да въ царица прама нѣй особито добра и наклонна, али опеть зато неможе предупрети, да затворена небуде.

Ленорманъ неслушаючи разговоръ, тако въ была съ картами занята. „Гледай овамо,“ рекне сама за себе: „трѣфъ дечакъ и опеть трѣфъ дечакъ.“

(Конацъ слѣдуе.)

ТАЙНЫЙ СУДЪ.

(повѣсть средиѣгъ вѣка.)

(Съ Руского)

У средиѣмъ вѣку, како по Вестфалии тако и по другимъ германскимъ државамъ существовали су тако названы тайни судови, кои су др-

*.) Нѣй въ Ст. Домингу, една циганка предвозвѣстила, да ће Генерала Бахарне за супруга добыти, кои въ онде Гувернеръ био; да ће доћи у Французку, где ће ѹой мужъ Бахарне быти посѣченъ, а она ће се онда за малогъ бледогъ човека удати, па ће съ тимъ човекомъ постати прва госпожа на свѣту. А тай въ младый бледий човекъ био Наполеонъ.

жали своя засѣданія по густима шумама или пештерама и по другимъ скривенима мѣстами, — и люди, кои су као варалице, човекоубице, разколници, псевдопророчи были обужени, морали су давати рачунъ о своимъ дѣлима, и ако се небы могли оправдати, онай су ѹй часъ наказывали смрѣу.

Страница ова судилишта называла су сама себе слободними судовими. Но будући су они своя главна засѣданія држали по Вестфалии, то су ѹй называли и Вестфальскими, обичнѣ пакъ: „Тайни Судови.“ — Ако небы обуженый па позывъ суда предстао, био въ изключеніе изъ цркве и лишенъ покровительства закона и свакій, кои бы га првый срѣо, имао въ право обесити га или заклати. — Иста судилишта состояла су се изъ предсѣдателя, или судія и множества членова; и сами владаючи кнезови били су често предсѣдатели овны судова; а членова, као што говоре, было въ цѣлой Германіи до 100,000. Ни єданъ членъ нисе познавао другога по лицу, но по извѣстніма вѣдима знацима.

Тако су были окружени шпіонами и гласоношами. Ако бы ткогодь одѣ членова видіо какву неправду, и. пр. кадъ ткогодь учини каково преступленіе, кои су обычни државни судови оставляли безъ наказанія, и кадъ бы сиавіи угњѣтавао слабієга, то є обявјо одма судилишту, кунећи се да истину говори. — — После тога начини тайни судъ писмены позывъ, кои му се поћи однесе и прилѣпи на вратима кућевними; чимъ се пакъ укаже на описано мѣсто, срѣтне га тако названы знаюћи и одведе га у засѣданіе суда. Ако се тамо савршено оправдао и тужбу свою као лажну освѣдоџио нисе, морао въ погинути; кадъ се пакъ обуженый небы појавио, опеть въ морао погинути: јрь у таковомъ случају, после трећега позива, осуде га торжественно и предаду га на волю вѣколицини члоповаг; ови су га вребали съ конопцима и ако бы јимъ гдѣ-вигубдъ пао шака у глуво доба, натакли су му безъ свакога далѣга испыта конопацъ на вратъ и обесили су га о право пайближе дрво. Но ако јимъ се усротиви или се недогоди у близости никаково дрво, то бы га парали ножевима крозъ тѣло, за знакъ, да га є тайни судъ на смрть осудио. По правилама тога суда све въ было скривено; пити су имали они явна собранія, по свагда тайна и то съ наличіема. — Заклетва, коју су членови полагали, била въ слѣдујоћа:

Помагати удушомъ и срдемъ свето-
месуду, и сакривати дѣла и њгова
одъжене и дѣце, отца и матере, се-
стри и брата, одъвѣтра и ватре и одъ
свега, што сунце освѣтлява и киша
орошава, и одъ свега, што се међу не-
бомъ и земљомъ наоди.“

Судећи по цѣли, увијамо, да је тайни судъ
быо благодѣтно заведенъ: и найвећији злочи-
нацъ ће се смѣо надати, да ће љубава зла дѣ-
ла остати безъ наказанія; јербо му ништа ће по-
могло, ако бы се на обичноме суду посредствомъ
новаца или лажнога свидѣтельства оправдао:
ако бы љубава кривица била извѣстна, то ће
могао никако избегнути одъ грозне руке све-
тога суда. И овай бы судъ особито у тадаш-
њему вѣку, кадъ је сила често превазилазила
правосудје, имао благодѣтно дѣйствје, (сви и
сами окорели злочинци морали су држати предъ
њимъ), кадъ бы сви членови љубави били чест-
ни и праведни люди; но негда су многи изъ њи-
ва зло употребљавали свою власть и место
што бы били невинност предъ насилиемъ,
често су в губили изъ вида ради користолюбија.

Свтиміе Аврамовићъ.

М Ь С Л И.

По величини нашегъ самолюбія мы осећа-
мо свою срећу или несрећу.

Већа част жена употребљава умъ свой ви-
ше на беспољице, него на важна дѣла.

Где је тко родіо, можемо познати по ср-
ду, мѣшљију и језику.

Да бы се учинио великимъ човекомъ, тре-
ба умети помоћи се свима даровима среће.

Ревњивост свагда се рађа съ любави,
но непрекраћује се свагда чњомъ.

Насиліе одъ други учинио намъ, често
можемо лакше сносити, него оно, кое сами се-
би причинимо.

Мало има жена, којма се недосади, быти
вѣромъ.

Већа је част вѣрни жена сакривено бо-
гатство, које је само зато изванъ опасности, што
га други нетраже.

Усиљавање угасити у себи любавь, сила је
мучителне одъ ладности любимогъ предмета.

Тко мысли, да люби свою лѣпотицу изъ
любави према њој, тай се яво вара.

Мы смодужни тѣшити се збогъ наши по-
рока, ако имамо толико силе, да ји на себи по-
знамо.

Истинита дружба прекраћује зависть; а ис-
тинита любавь кокетирање.

Ніје оно недостатакъ проницателства, када
недођемо до своеј цѣли, но када је промашимо.

Тешко је оному удовлетворити, који има
силну любавь, као и ономъ, који нема никакве.

Тай често врећа, који неможе да трпи у-
вреду други.

Честолюбје други зато је нама несносно,
што се њиме врећа наше.

Мы ћемо се пре одрећи повольства, него
наклоности.

Срећа се никоме нечини тако слепа, као
онима, којима она непрјатељствује.

Дуго се жали првый любавникъ, кадъ се
ненађе другиј.

Све страсти принуђавају нась чинити буда-
лаштине, а любавь смешности.

Іованъ Ђ. Свтимієвићъ.

ГОВОРИ СЕ!

БИЗОНОСЬ БЕОГРАДСКИ НОВОСТИЙ.

Говори се, да једанъ богатый господинъ на-
мѣрава у тестаменту свое потомке завѣтовати,
да му, кадъ умре, нипошто споменикъ на гробъ
пеметну. — Какова сујта людска! Истымъ о-
вымъ завѣтомъ неподиже л' онъ самъ себи спо-
меникъ? —

Говори се, да сунђеки једнога слѣпога стар-
ца сусрели ноћу съ Фенѣромъ у руци. На пы-
танѣ: зашто носи Фенѣръ, кадъ је њему и ноћу
и даню све једно? „Зато,“ одговори јимъ, „да
ме вы вѣтрогонъ, који неслушате наредбе Поли-
ције, видите, па да идући безъ Фенѣра на мене
неударите и нестровалите ме.“ — Како који слѣ-
пый све горе гуди! —

Р. С. Т.

Учредникъ Милошъ Поповићъ.

Издано и печатано у Правителственой Књигопечатњи у Београду.